"Aizvēstures mantojums un tūrisms: Eiropas un Latvijas piemēri"

Artūrs Tomsons

05.02.2019.

Aizvēstures termina formulējums latviešu valodā

Aizvēsture Senvēsture Priekšvēsture

Prehistory *Vorgeschichte* *Prähistorie* *Uhrgeschichte* *Доистория*

Aizvēsture ir cilvēces vēstures periods, par kuru nav saglabājušās rakstiskas liecības. Tas ir vēstures senākais posms no cilvēka rašanās brīža līdz pirmo civilizāciju izveidošanās laikam.

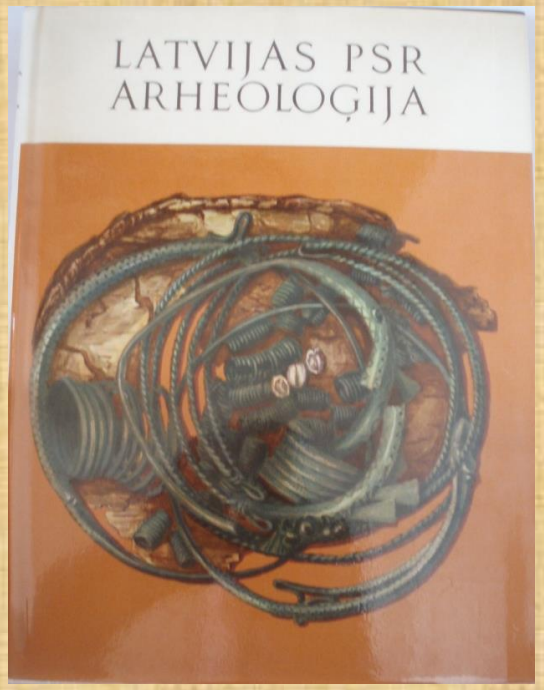
LATVIJAS PSR
ARHEOLOĢIJA

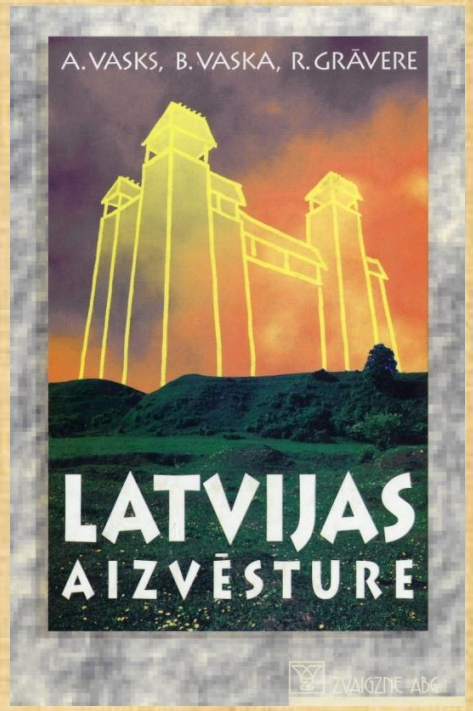
A. VASKS, B. VASKA, R. GRĀVERE
LATVIJAS
AIZVĒSTURE
ZVAIGZNE ABC

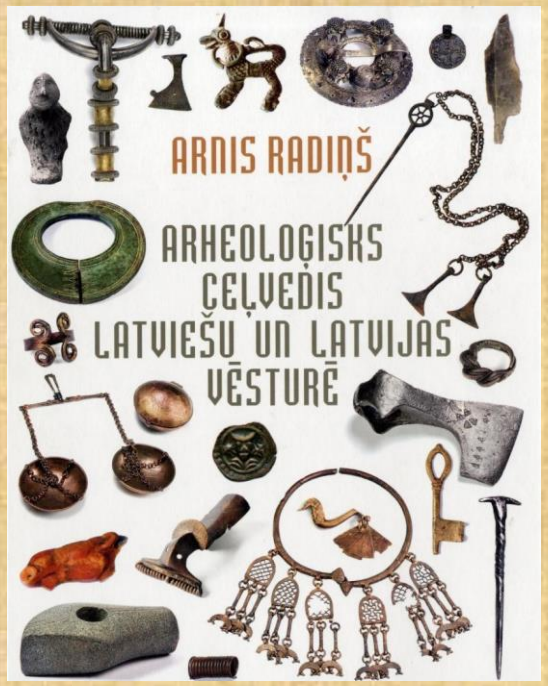
ARNIS RADIŅŠ
ARHEOLOĢISKS
ĢĒĻVEDIS
LATVIEŠU UN LATVIJAS
VĒSTURĒ

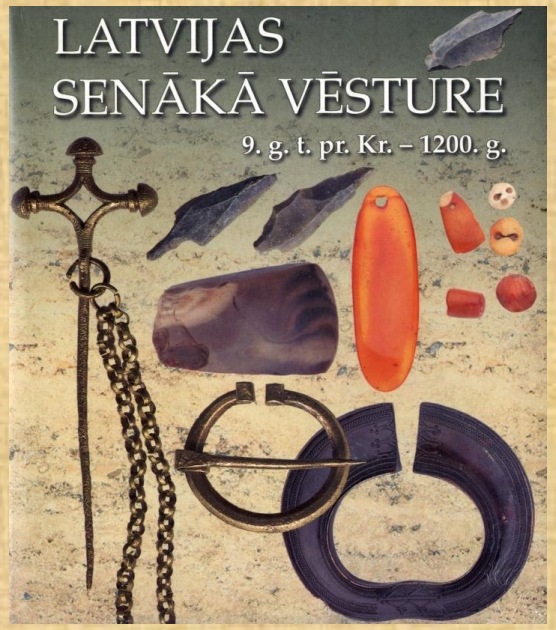
LATVIJAS
SENĀKĀ VĒSTURE
9. g. t. pr. Kr. – 1200. g.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

PIEMINEKĻU SARAKSTS | PAR PĀRVALDI | PAKALPOJUMI | IESNIEGUMU FORMAS | DOKUMENTI | SAITES | KONTAKTI

- RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME
- KULTŪRAS PIEMINEKĻU IZPĒTES, KONSERVĀCIJAS UN RESTAURĀCIJAS PROGRAMMA
- SAKRĀLĀ MANTOJUMA SAGLABĀŠANAS PROGRAMMA
- RESTAURATORU KVALIFIKĀCIJA
- BŪVINŽENIERU KVALIFIKĀCIJA
- EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
- KULTŪRAS MANTOJUMA GADA

PIESPRIESTI SODI PAR POSTĪJUMIEM ASARU SENKAPOS UN SENI

GLABĀŠANU

Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte

@VFF.LU

Home | About | Photos | Reviews | Events | Posts

Liked | Following | Share | Send Message

Create post

Write a post...

Photo/Video | Tag friends | Check in

4.4 out of 5 · Based on the opinion of 23 people

Community | See all

Invite your friends to like this Page

1,453 people like this

1,466 people follow this

LVI 1936 1991

LATVIJAS UNIVERSITĀTES LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTS

• vēsture • arheoloģija
• antropoloģija
• hronoloģija

INSTITUTE OF LATVIAN HISTORY

AT THE UNIVERSITY

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Brīvības bulvāris

Par mums | LNVM | Dauderi | Tautas frontes muzejs

KRĀJUMS | Virtuālās izstādes | Fotogalerijas | Cenrādis | Darba laiks

1 | 2 | Nākamais »

22. februārī Tautas frontes muzejā 1988. gada Radošo savienību plēnumam veltīts sarīkojums

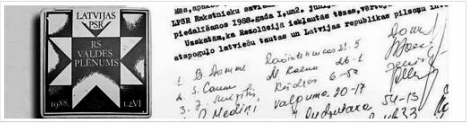

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes muzeja nodaļa sadarbībā ar Konrāda Adenauera fondu šogad uzsāk jaunu sarunu ciklu "Trešā atmoda. 1988. gads. Ko spējām un ko spējam" un aicina interesentus uz pirmo sarīkojumu

en lv ru

Valsts simtgadei veltītās muzeju izstādes mājaslapa

LATVIJAS GADSIMTS

Muzeji valsts simtgadei

Latvija 100

Kontaktinformācija

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pamatekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32, Rīga, LV - 1050
Tālr. 67221357
e-pasts: info@lnvm.lv

GALVENĀ LAPA | PAR BIEDRĪBU | PASĀKUMI | RAKSTI | GADA ARHEOLOĢIJAS PIEMINEKLIS | BIEDRI | BIBLIOTĒKA | SAITES | KONTAKTI UN REKVIZĪTI

LATVIJAS ARHEOLOGU BIEDRĪBA RĪGA

LATVIJAS ARHEOLOGU BIEDRĪBA

LATVIAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS

Latvijas Universitātes
76. starptautiskā zinātniskā konference

Arheoloģija Latvijā vakar un šodien

2018. gada 2. februārs,
Aspazijas bulvāris 5, 225. telpa

Aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts

« 1 2 3 ... 183 184 »

Kopā: 7352

Aizs. Nr.	Nosaukums	Tipoloģiskā grupa	Vērtības grupa	Datējums	Atrašanās vieta	Reģions
				Datējums	Meklēt adresi kopējā laukā	
9270	Īres nams	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1902.	Rīga, Bruņinieku iela 36	Rīga
9268	Latvijas atbrīvošanas karā kritušo karavīru piemiņas vieta pie bijušās Skuju skolas	Vēsturiska notikuma vieta	Valsts nozīmes	1919.	Ozolnieku novads, Cenu pagasts pie bijušās Skuju skolas	Zemgale
9265	Dzīvojamā ēka	Arhitektūra	Valsts nozīmes	18. gs. II. p.	Kuldīgas novads, Kuldīga, Baznīcas iela 17	Kurzeme
9259	Latvijas pirmā Ministru prezidenta K. Ulmaņa dzimto māju vieta "Pikšas"	Vēsturiska notikuma vieta	Valsts nozīmes	1877., 1990.–1998.	Dobeles novads, Bērzes pagasts, "Pikšu muzejs"	Zemgale
9258	Savrupmāja	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1911.	Cēsis, Palasta iela 11	Vidzeme
9257	Klēts un mūra žoga fragments	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs.	Burtnieku novads, Valmieras pagasts, Valmiermuiža, Dzirnavu iela 2; Burtnieku novads, Valmieras pagasts, Valmiermuiža, Dzirnavu iela 2A	Vidzeme
9256	Vanagu (Rakanu) viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	17. gs.	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts, "Vanagi"	Zemgale
9254	Dzīvojamā ēka	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1912.	Ventspils, Kuģinieku iela 2	Kurzeme
9253	Dzīvojamā ēka	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1911.	Ventspils, Pils iela 38	Kurzeme
9252	Šlīteres bākas tornis	Industriālais	Valsts nozīmes	1849.	Dundagas novads, Dundagas pagasts, Šlītere	Kurzeme
9249	Černoručjes pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes	1. gt. – 2. gt. I p.	Dagdas novads, Andrupenes pagasts Baldas upes krastā	Latgale
9248	Draudzes nams	Arhitektūra	Vietējās nozīmes	1804.	Engures novads, Engures pagasts, Engure, "Ērģelnieki"	Rīga
9245	Kiuku pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes	12.–13. gs.	Rēzeknes novads, Ozolaines pagasts, Kivki, "Jānkrasti"	Latgale

Arheoloģisko pieminekļu veidi

DZĪVESVIETAS

- PILSKALNI
- SENPILSĒTAS
- CIEMU VIETAS
- SENĀS OSTAS

APBEDĪJUMI

- SKELETKAPI
- UGUNSKAPI
- LĪDZENIE
- UZKALNIŅKAPI
- AKMENS KRĀVUMA SENKAPI

KULTA VIETAS

- KOKI
- ALAS
- PĻAVAS
- AVOTI
- AKMEŅI
- KALNI

Pieņemtais aizvēstures iedalījums Latvijas teritorijā

- Paleolīts (8500. – 7700. pr.Kr.)
- Mezolīts(7700. – 4500. pr.Kr.)
- Neolīts (4500. – 1800. pr.Kr.)

AKMENS LAIKMETS

- Bronzas laikmets (1800.-500. pr.Kr.)

AGRO METĀLU PERIODS

- Senākais dzelzs laikmets (500. g. pr. Kr. – Kr.dz.)
- Agrais (romiešu) dzelzs laikmets (1.-400. m.ē.)
- Vidējais dzelzs laikmets (500.-800. g.).
- Vēlais dzelzs laikmets 9.-12. gs.

DZELZS LAIKMETS

Aizvēstures mantojums un šodienas biežākās tā izmantošanas jomas

ZINĀTNE

IZGLĪTĪBA

TŪRISMS

Arheoloģiskie avoti ir mēmi

Nepieciešama saprotama interpretācija

Jāmeklē palīdzība arheoloģijā

Mūsdienu daudzās arheoloģijas

Antīkā arheoloģija

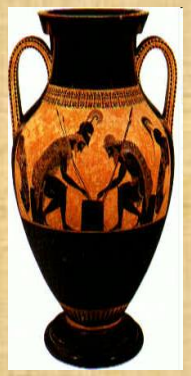

Viduslaiku arheoloģija

Jauno laiku arheoloģija

Gaisa arheoloģija

Zemūdens arheoloģija

Industriālā arheoloģija

Militārā (kaujaslauku) arheoloģija

uc. ....

Galvenie traucēkļi veidojot ticamas vēsturiskās rekonstrukcijas:

- pārāk trūcīgs pieejamo avotu materiāls;
- nepietiekams zināšanu līmenis; bezrūpīga attieksme;
- nespēja precīzi formulēt darāmā mērķi, steiga;
- “intuitīva” pieeja; “alternatīvi” informācijas avoti;
- vēlme “uzlabot” patieso ainu, ideoloģijas ietekme;
- pārvēršanās par subkultūru;
- nepietiekama pasākuma organizācija;
- kopēšana; “mode”;
- iespēja nopelnīt;
- politiskais pasūtījums…

Galvenie aplamību iemesli:

- vēlme iegūt apstiprinājumu jau gatavam priekšstatam;
- mācīšanās pasniegšana kā eksperimenta veikšana; nepietiekamas iemaņas un zināšanas;
- rekonstrukciju kā eksperimenta pasniegšana;
- pārāk plaša atveidojamā hronoloģija un pārāk plašs izvēlētais reģions;
- detalizētu eksperimenta plānu un rezultātu analīzes trūkums – teorija pret praksi u.c.

Eksperimentālā arheoloģija ir arheoloģiskās izpētes apakšnozare, kas izmanto virkni dažādu metožu, paņēmienu, analīzes veidu un pieeju kontrolētā atdarinošā eksperimentā, replicējot pagātnes fenomenus (no priekšmetiem līdz sistēmām), ar nolūku izvirzīt un pārbaudīt hipotēzes, lai radītu vai vairotu analoģijas arheoloģiskās interpretācijas vajadzībām.

Džeimss R. Metjū

No arheoloģiskā eksperimenta un rekonstrukcijām līdz muzejparkam

Rekonstrukciju veidi

- Materiālās kultūras liecības
  - Priekšmeti (artefakti)
  - Struktūras un celtnes
- Vēsturiski notikumi
  - Daiļlitaratūra
  - Kinofilmas
  - Vēsturiski inscenējumi

Ceļš uz eksperimenta pielietojumu arheoloģijā un pagātnes izziņā

Alberts Rode (1682-1724) – pirmais izgatavo akmens cirvi,
lai pierādītu, ka tas ir cilvēka roku darbs;

Jakobs fon Mellens (1659-1743) – liek podniekiem pētīt senās keramikas atradumus no Ziemeļvācijas, lai pierādītu tās rašanos.

- Etnogrāfiskie brīvdabas muzeji

- Pirmie “dzīvās vēstures” pasākumi un izstādes

- Poļu pētnieku aktivitātes Biskupinā (kopš 1936 g.)

- Tūra Heijerdāla ceļojumi

- Padomju pētnieka S.Semjonova arheoloģiskie eksperimenti un darbi traseoloģijā 1950tajos gados

Traseoloģijas attīstība

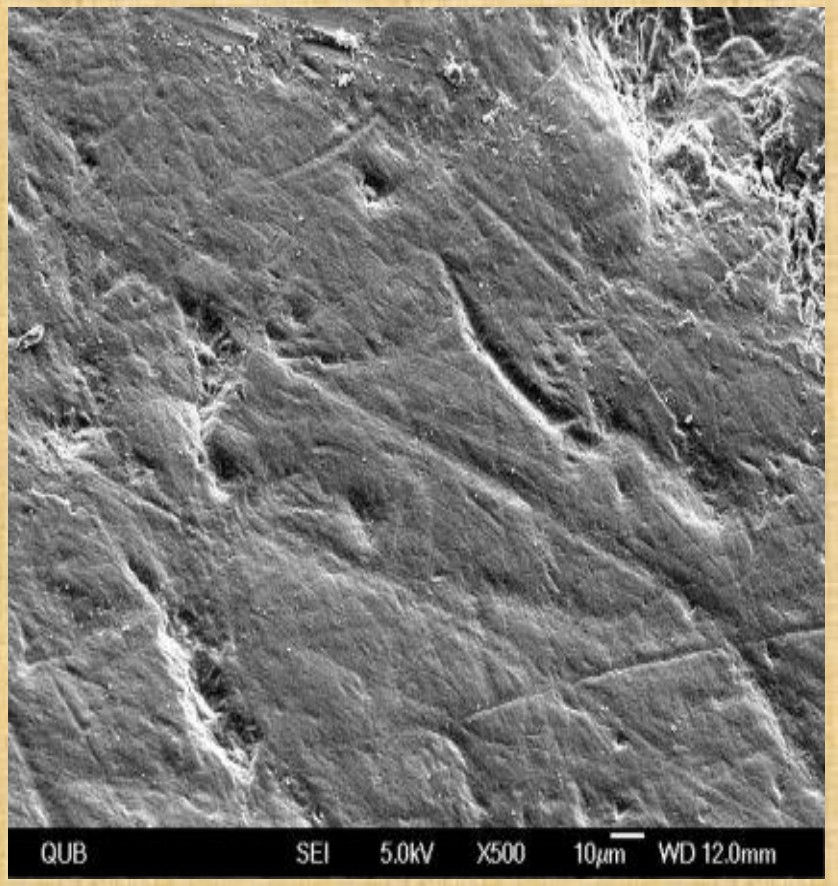

Etnoarheoloģiskie pētījumi

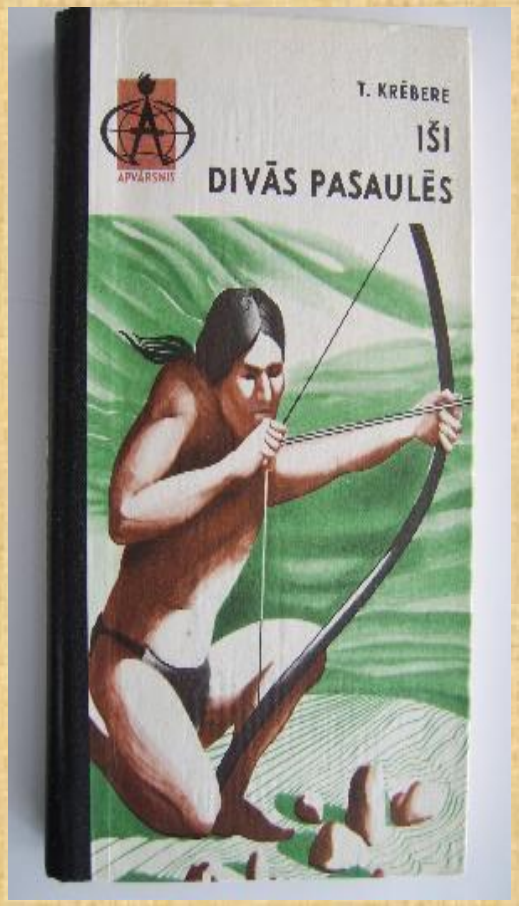

“Primitīvo” kultūru izpētes iespējas, analoģijas principa pielietojums

Broņislavs Maļinovskis

Klods Levi Stross

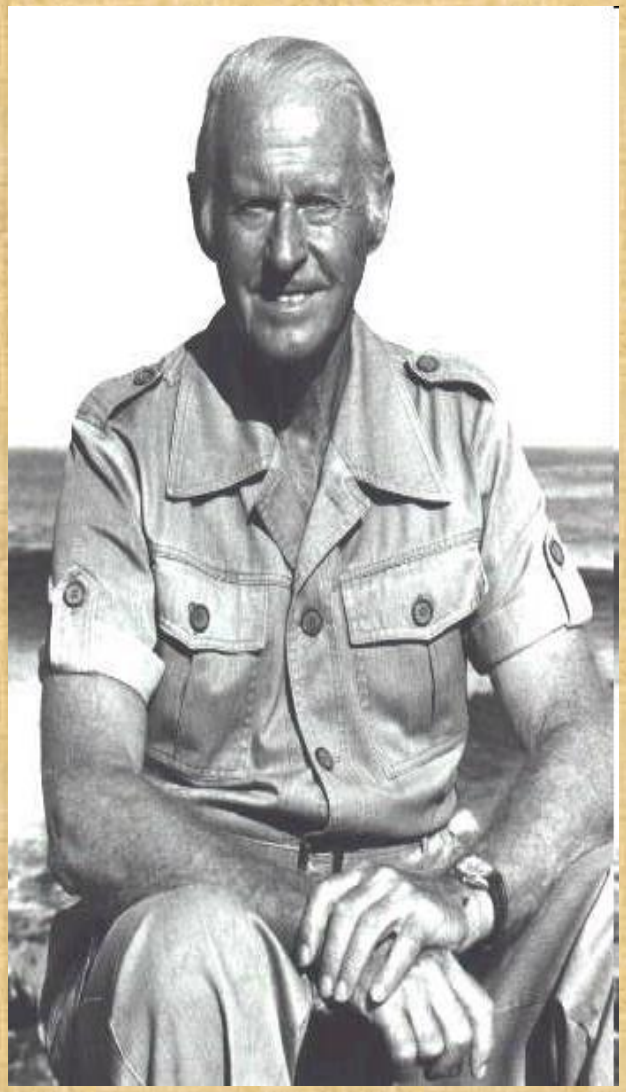

Tūrs Heijerdāls
(1914. g. 6.okt. – 2002 18. apr.)

Kon Tiki (1947)

Ra I un Ra II (1969-70)

“Tigris” (1978)

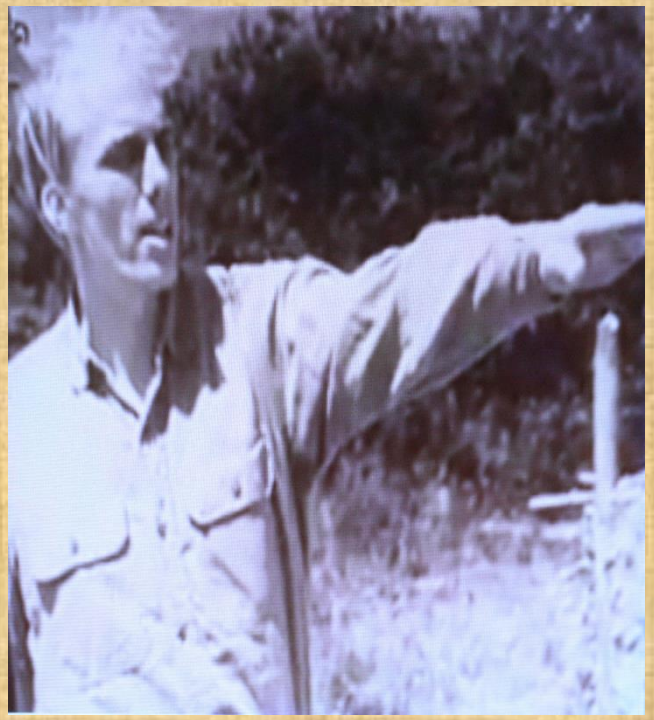

Hanss-Ole Hansens

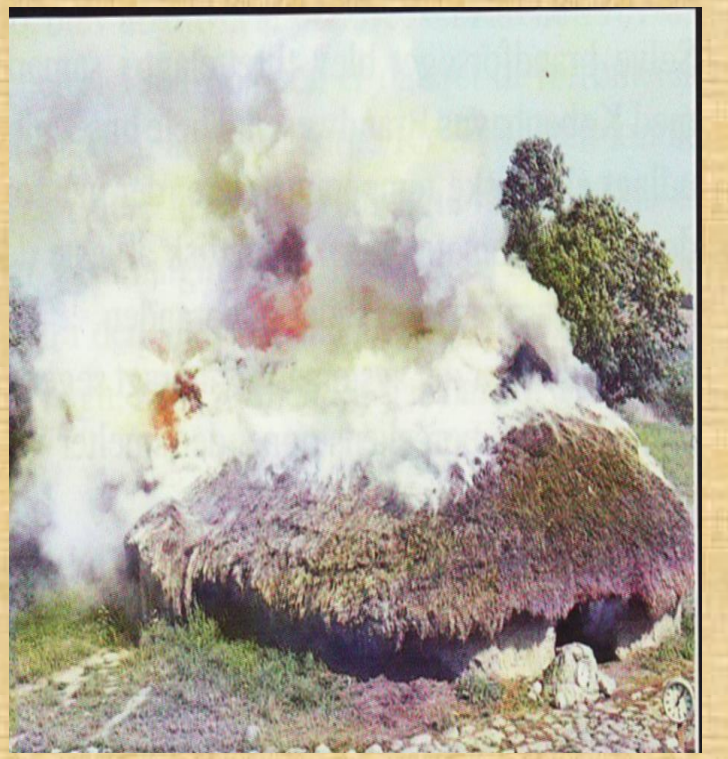

Leires centrs Dānijā (1964)

Džons Kolzs

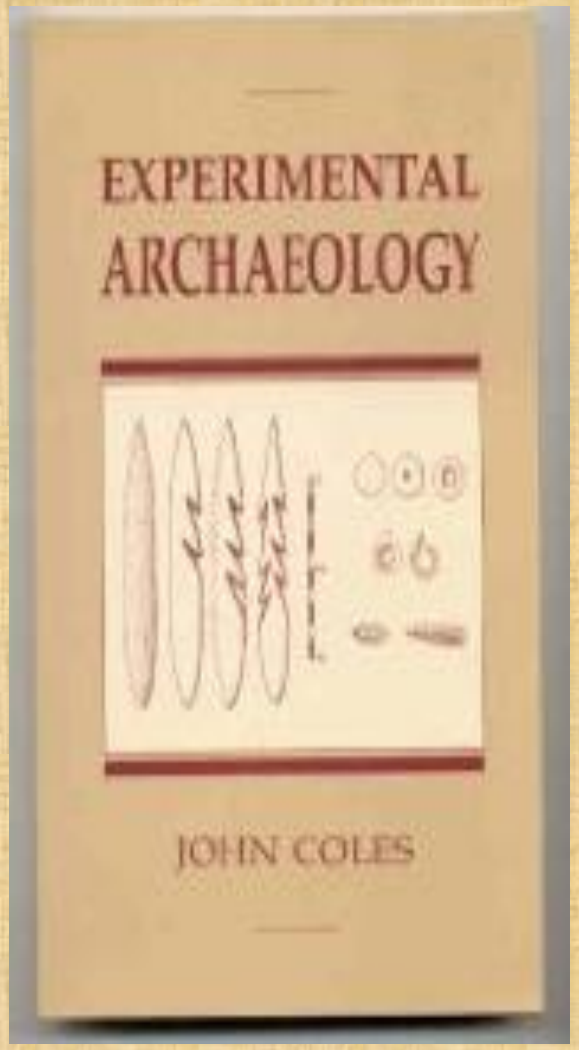

Pīters Reinolds

(1939.g. 6.nov. - 2001.g. 26. sept.).

Batseras senā ferma (Anglija)

Arheoloģisko eksperimentu veidi

Kontrolētie eksperimenti

Dabīgie eksperimenti

Lauka eksperimenti

Laboratoriskie eksperimenti

Kas ir arheoloģisk(ai)s muzejparks? Raksturīgākās iezīmes:

- Muzejs;
- Arheoloģisks;
- Reālu izmēru konstrukciju un struktūru rekonstrukcijas;
- Kolekcijas;
- Saistība ar zinātnisku izpēti, eksperimentiem;
- Atbilstoša interpretācija.

Īsa veidošanās vēsture

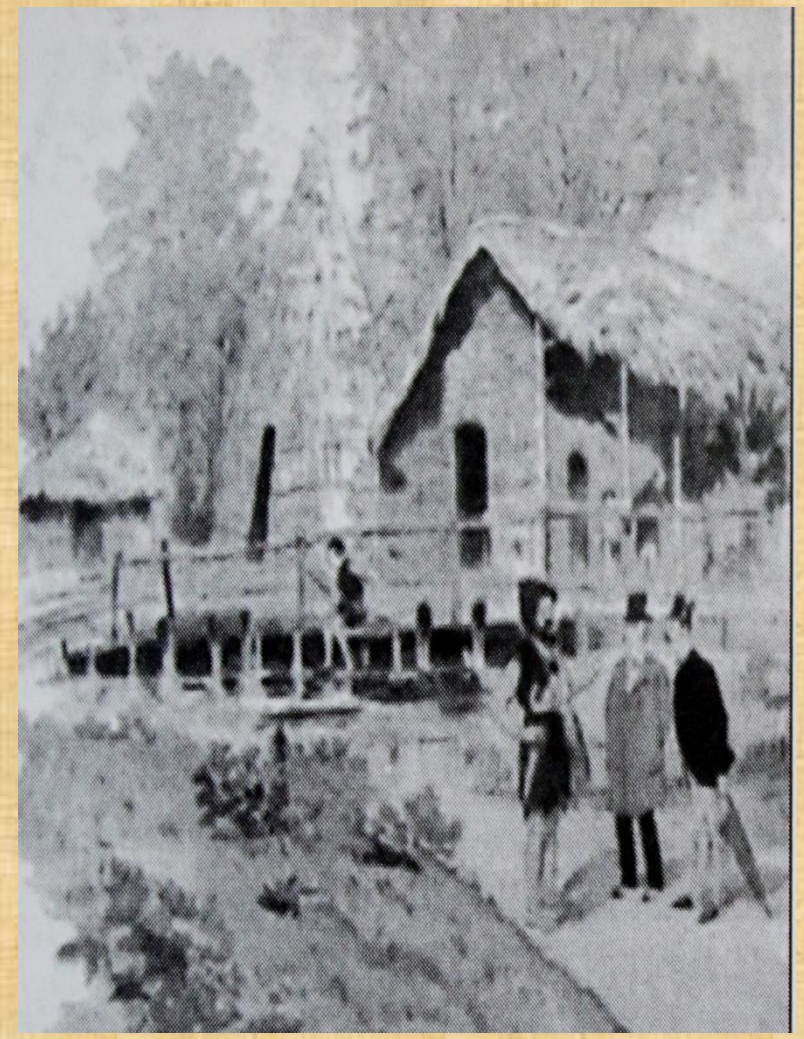

1889.g. izstāde *Exposition Universelle* Parīzē

Skansens, Zviedrija (1891)

http://handerihelgen.se/wp-content/uploads/2014/06/beguiling_skansen_pictures.jpg

Artur Immanuel Hazelius

(30 November 1833 – 27 May 1901)

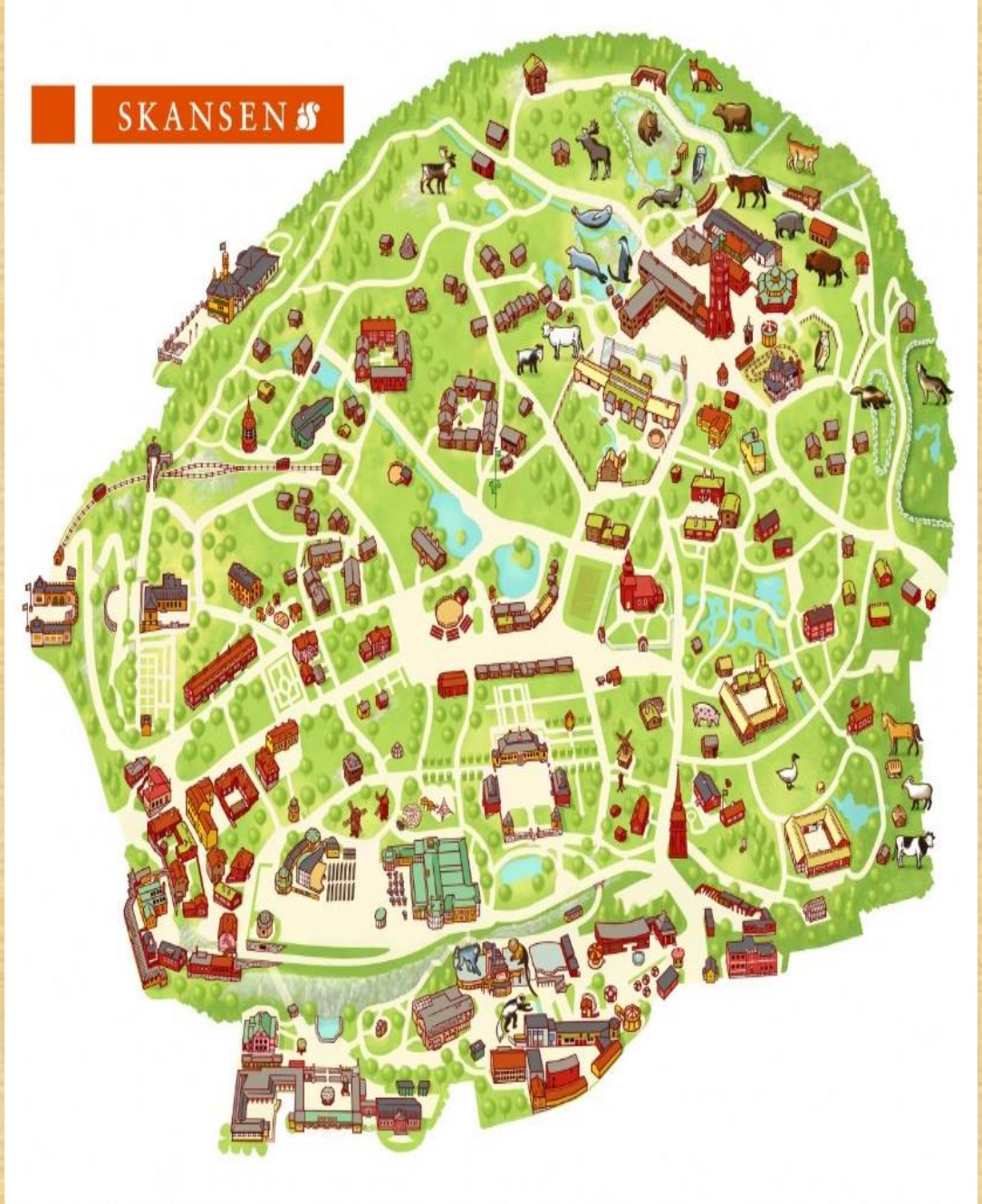
SKANSEN

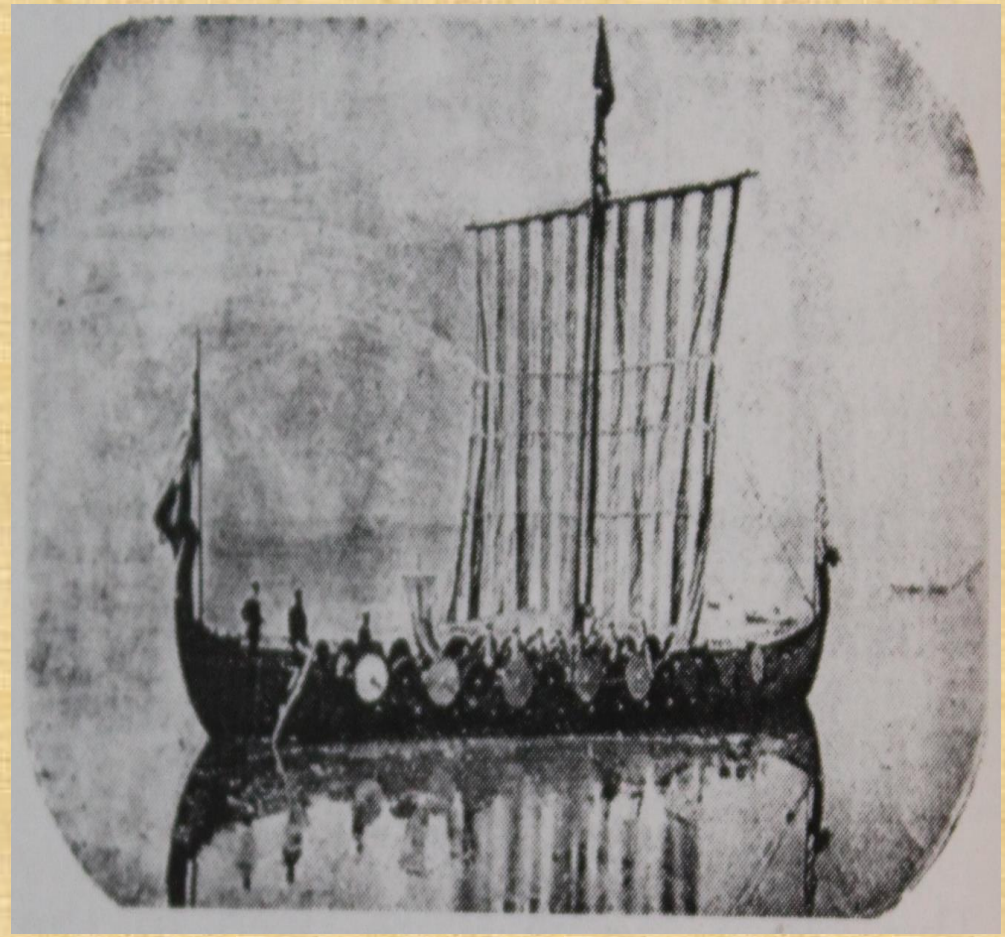

1893. gadā uzbūvētais vikingu kuģa atdarinājums, kas 27 dienās no Oslo nokļuva līdz Ņujorkai un tika izstādīts Pasaules sasniegumu izstādē Čikāgā

1912 – Rīgas Zooloģiskais dārzs

Latvijas Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs (1924)

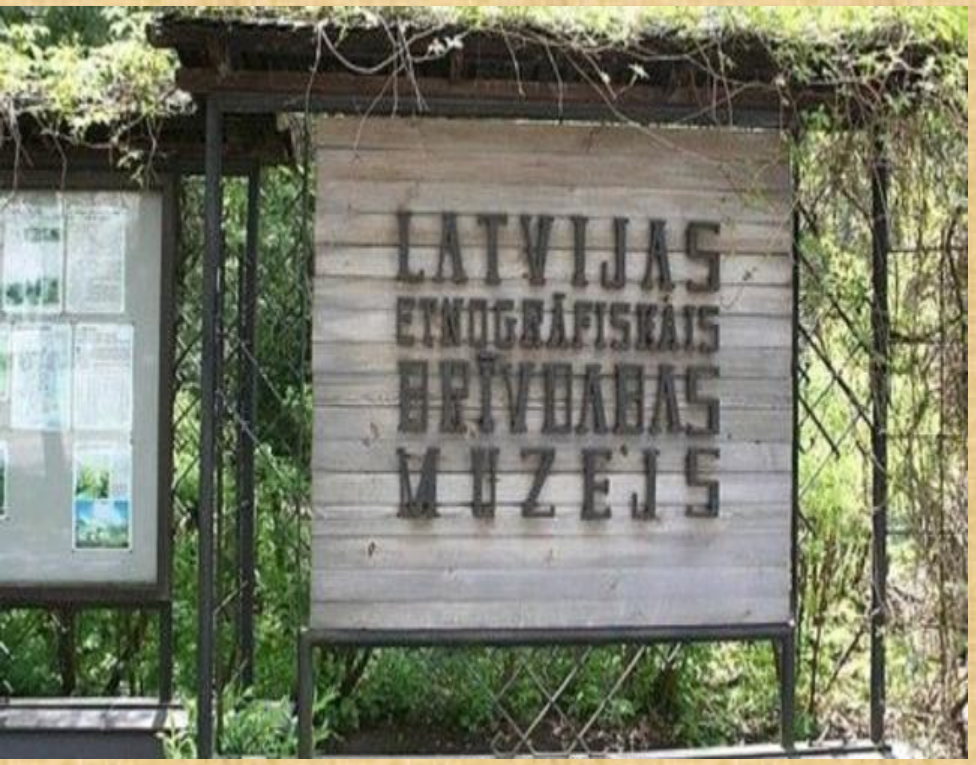

Igaunijas Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs (1957)

Arheoloģisko brīvdabas muzeju un centru “bums” pēc Otrā Pasaules kara

- Leire (Dānija)
- Arheons (Nīderlande)
- Batsera (Lielbritānija)
- Kierikki (Somija)
- Kernave (Lietuva)
- Gedelona (Francija)
- Āraiši (Latvija)
- u.c.

Arheo-parki Vācijā:

EXARC

Search

Members | Journal | Open Archaeology

Hunebedcentrum (NL)

Lying on the Hondsrug in Borger, in the North of the Netherlands, the Hunebedcentrum takes you back to prehistoric times and shows you the lives of the first farmers in Drenthe. They constructed impressive monumental tombs and the remains of 54 of them can still be seen...

Open from:
2007

ABOUT EXARC | MEMBERS | JOURNAL | PROJECTS

Welcome to EXARC

NAVIGATION

- About us
  - EXARC Vision 2013-2017
  - Affiliation to ICOM
  - Board

Biskupina, Polija (1936)

Objects marked by orange colour are raised partly by means of European Fund of Regional Development

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Mój region w Europie

LEGEND

1. Tourist Centre: tickets, guides, souvenirs, movie halls
2. Entrance to the reserve, porter's lodge
3. Reconstruction of Neolithic long buildings (4000 BC)
4. Harbour: touristic ship of „Devil of Venice" cruises
5. Reconstruction of Lusatian culture settlement (VIII c. BC)
6. Reconstruction of early medieval village of Piast dynasty (X-XI c. BC)
7. Museum pavilion
8. Forest education
9. Archaeology by experiment (animal husbandry)
10. Archaeology by experiment (pottery kilns and bakery oven)
11. Reconstruction of early medieval farmstead of wealthy farmer called Wisz
12. Reconstruction of Mesolithic camp (8000 - 5000 BC)
13. Ethnographic cottage of Pałuki region (XVIII c.)
14. Museum Man House – accommodation, conference halls

Pathway for disabled

The price of a single ticket
(the price includes the reserve and expositions visiting as well as watching "Biskupin – Monument of History" movie. Additionally during the season, from May until September, one may have a look at old crafts re-enactment shows)

ordinary ticket: 10 zł
reduced ticket: 8 zł
groups curators
(1 for 15 persons being under charge)
- free entrance

Guide
(the reserve and expositions visiting – circa 2 hours)

in Polish – 80 zł
in English or German – 150 zł

We shall be obliged if You will book guide in advance by form available on the website - www.biskupin.pl

Museum lessons
adults and children - 7zł

Cruise on the lake
adults and children - 7 zł

Leire, Dānija (1960-to gadu sākums)

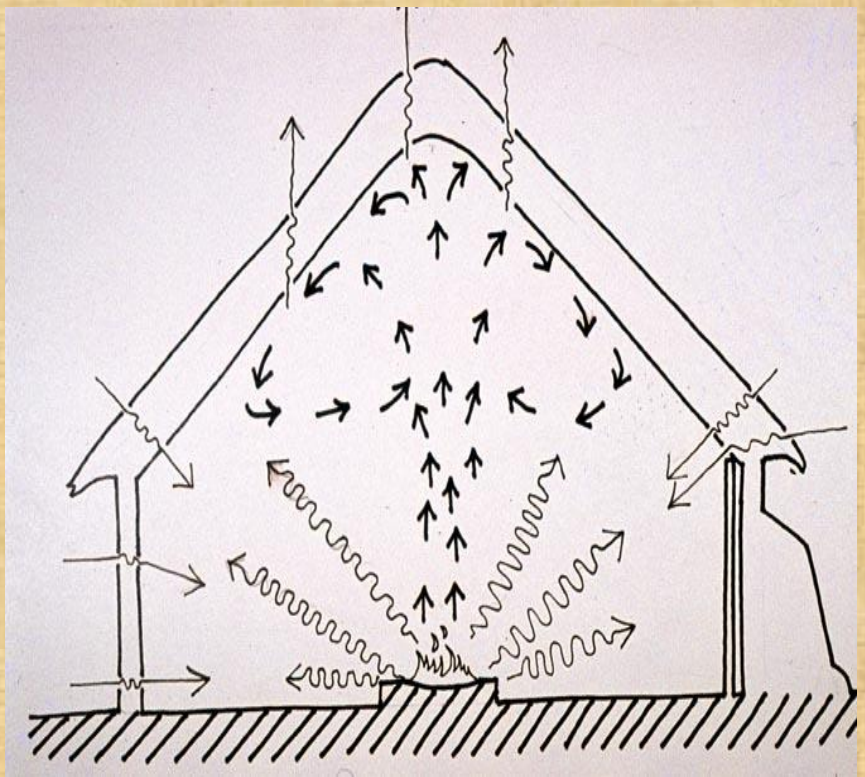

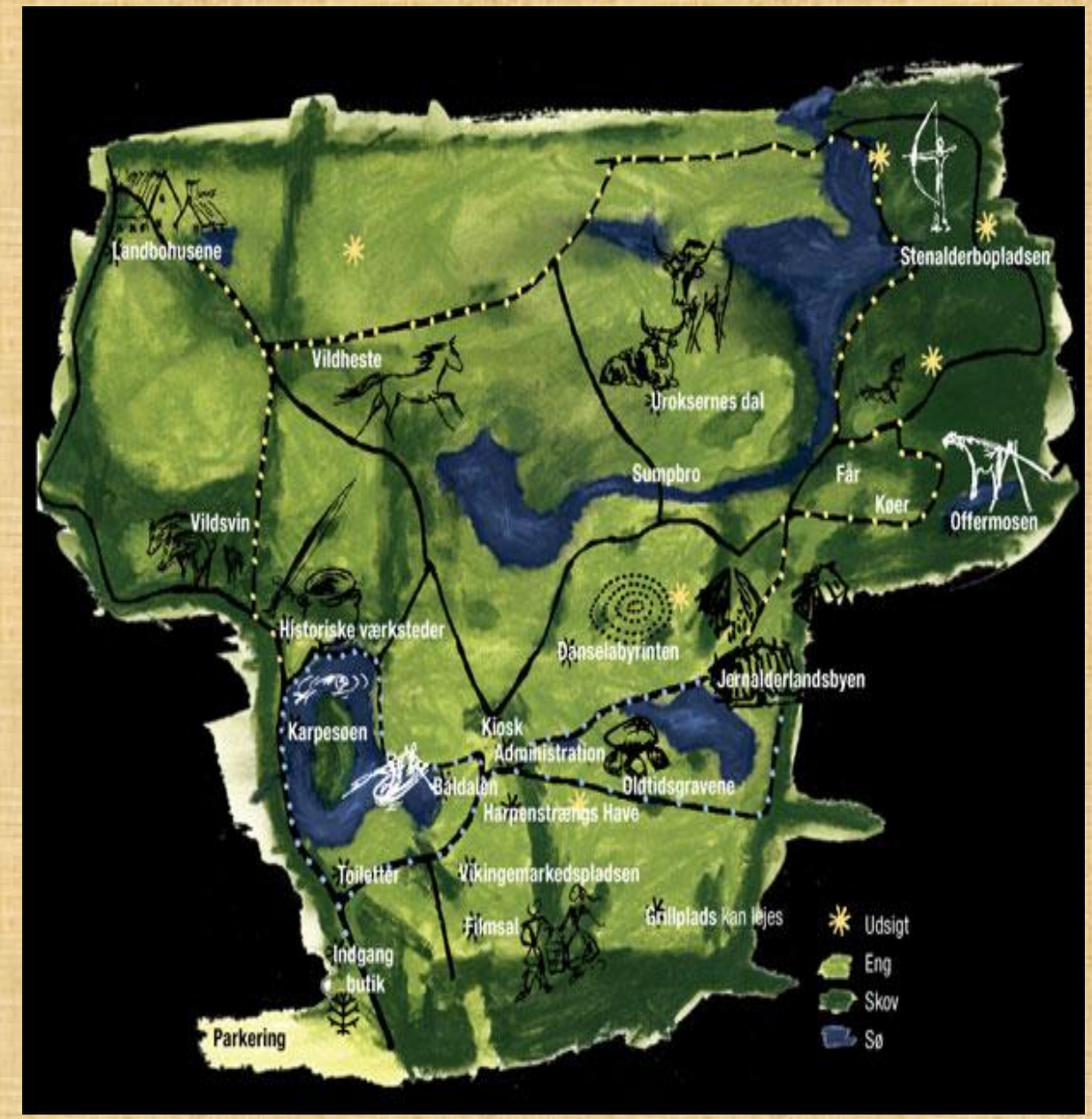
Landbohusene
Stenalderbopladsen
Vildheste
Uroksernes dal
Sumpbro
Får
Køer
Offermosen
Vildsvin
Historiske værksteder
Dønselabyrinten
Jernalderlandsbyen
Karpesøen
Kiosk
Administration
Bådalen
Oldtidsgravene
Harpenstrænges Have
Toiletter
Vikingemarkedspladsen
Filmsal
Grillplads kan lejes
Indgang
butik
Parkering
Udsigt
Eng
Skov
Sø

Gedelona (Francija)

Moldovas universitātes eksperimentālais centrs

Kernave (Lietuva)

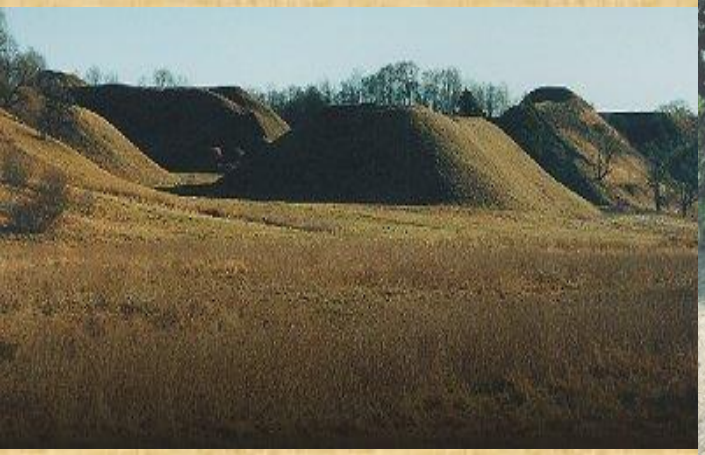

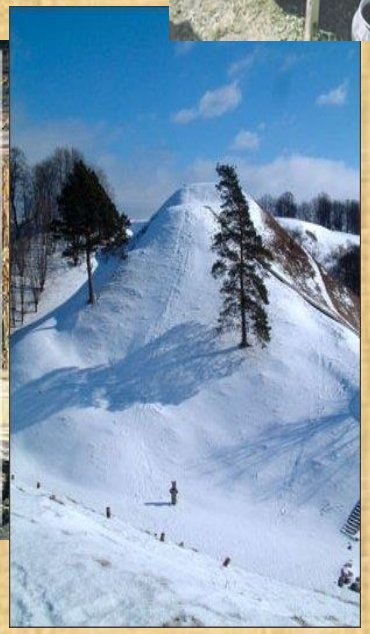

Unteruldingenas pāļu būvju ciemats (Vācija)

Batseras senā ferma (Lielbritānija)

Thermometer
K-TYPE
T1
T1-T2
T2
A

Latenium (Šveice)

laténium
parc et musée d'archéologie
de Neuchâtel

1 Casque du type corinthien ancien
Tarente (?)
Vers 650 avant J.-C.
Bronze martelé. Cornes et oreilles de bovidé amovibles. La crête détachable et la baguette rivetée servant à renforcer la bordure de la calotte manquent
2 Chanfrein (prometopidion)
Protection pour la tête du cheval entre le front et les naseaux
Apulie
350/300 avant J.-C.
Bronze

laténium
parc et musée d'archéologie
de Neuchâtel

Pukkisaari (Somija)

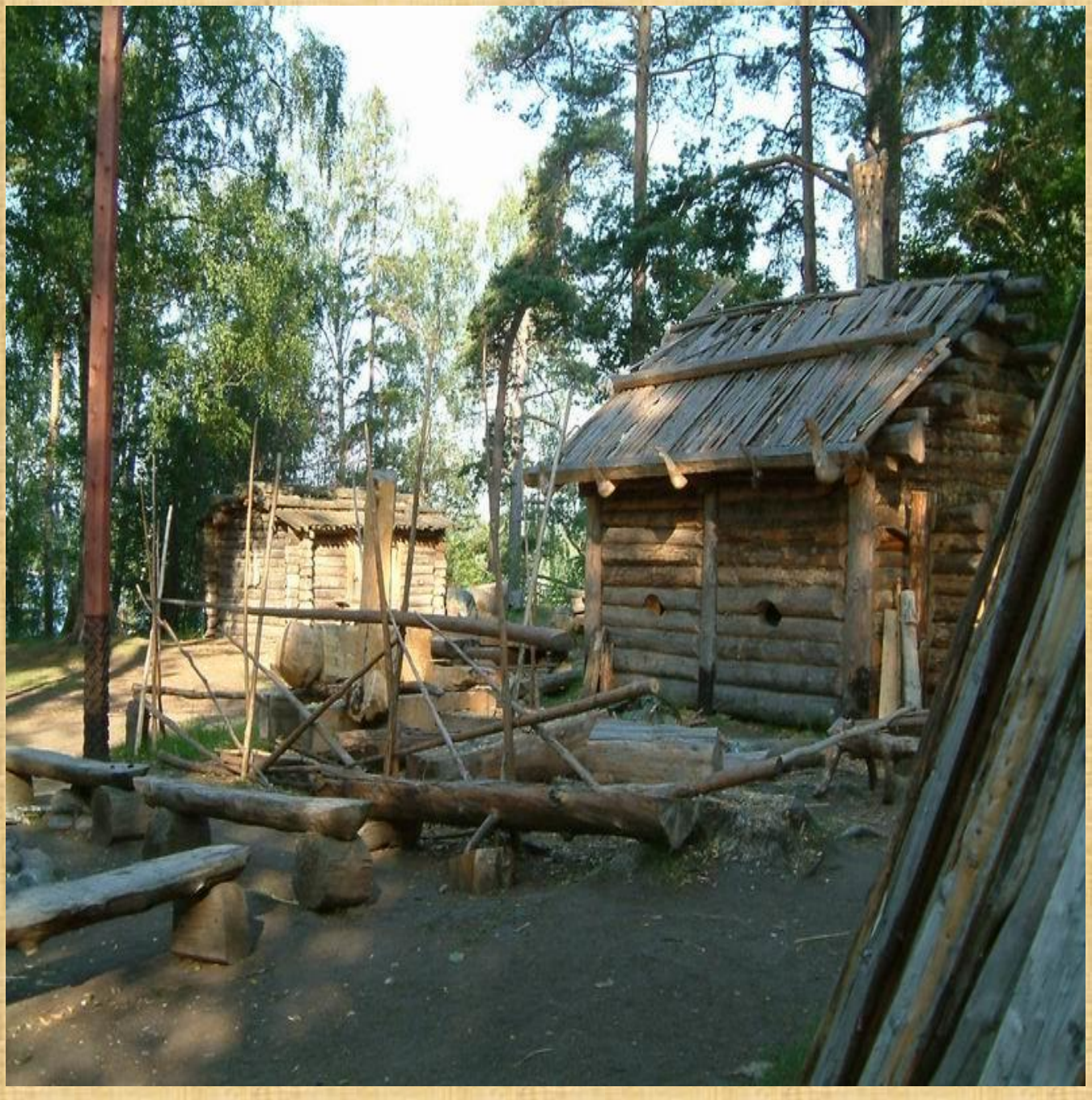

Arheons (Nīderlande)

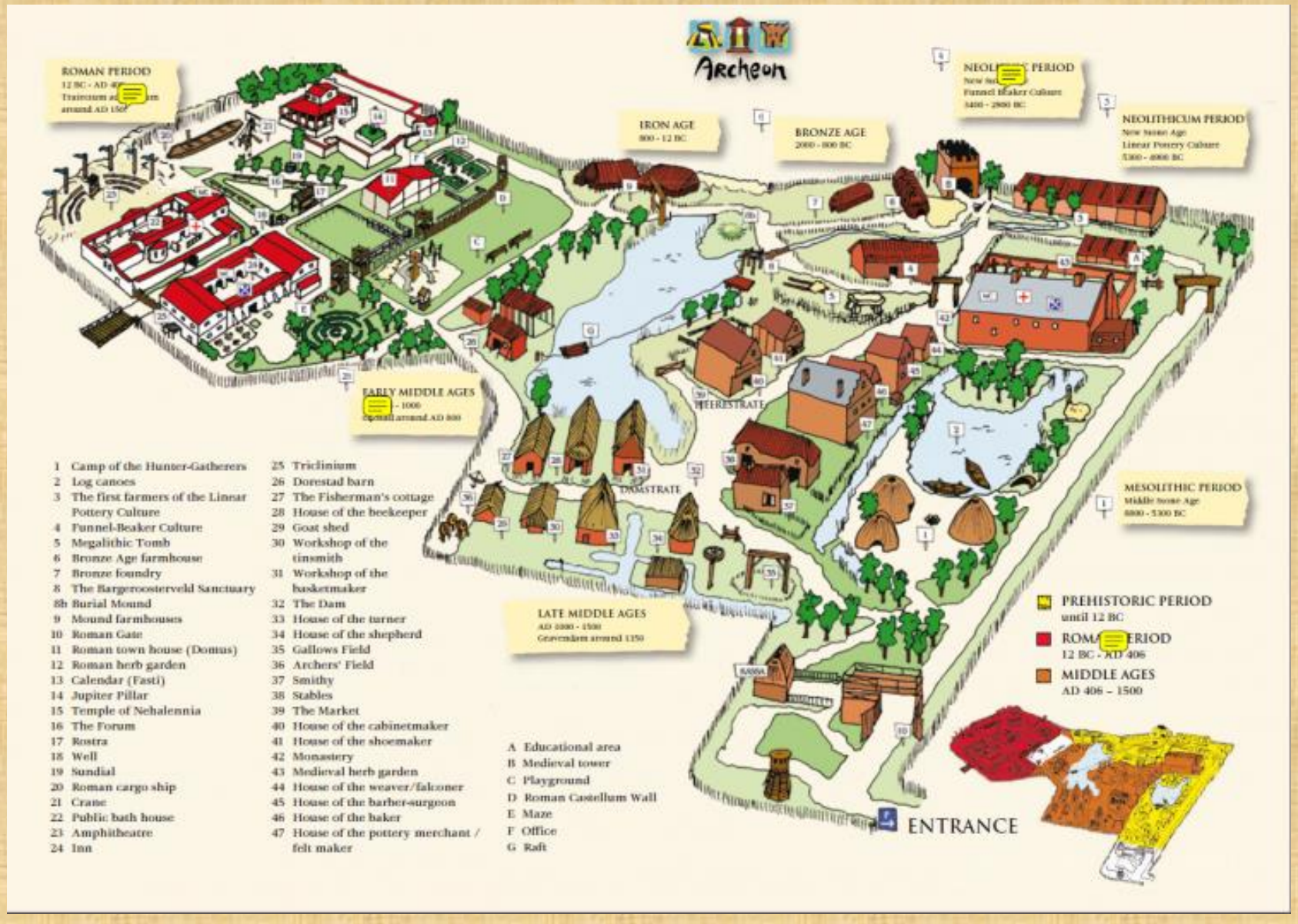

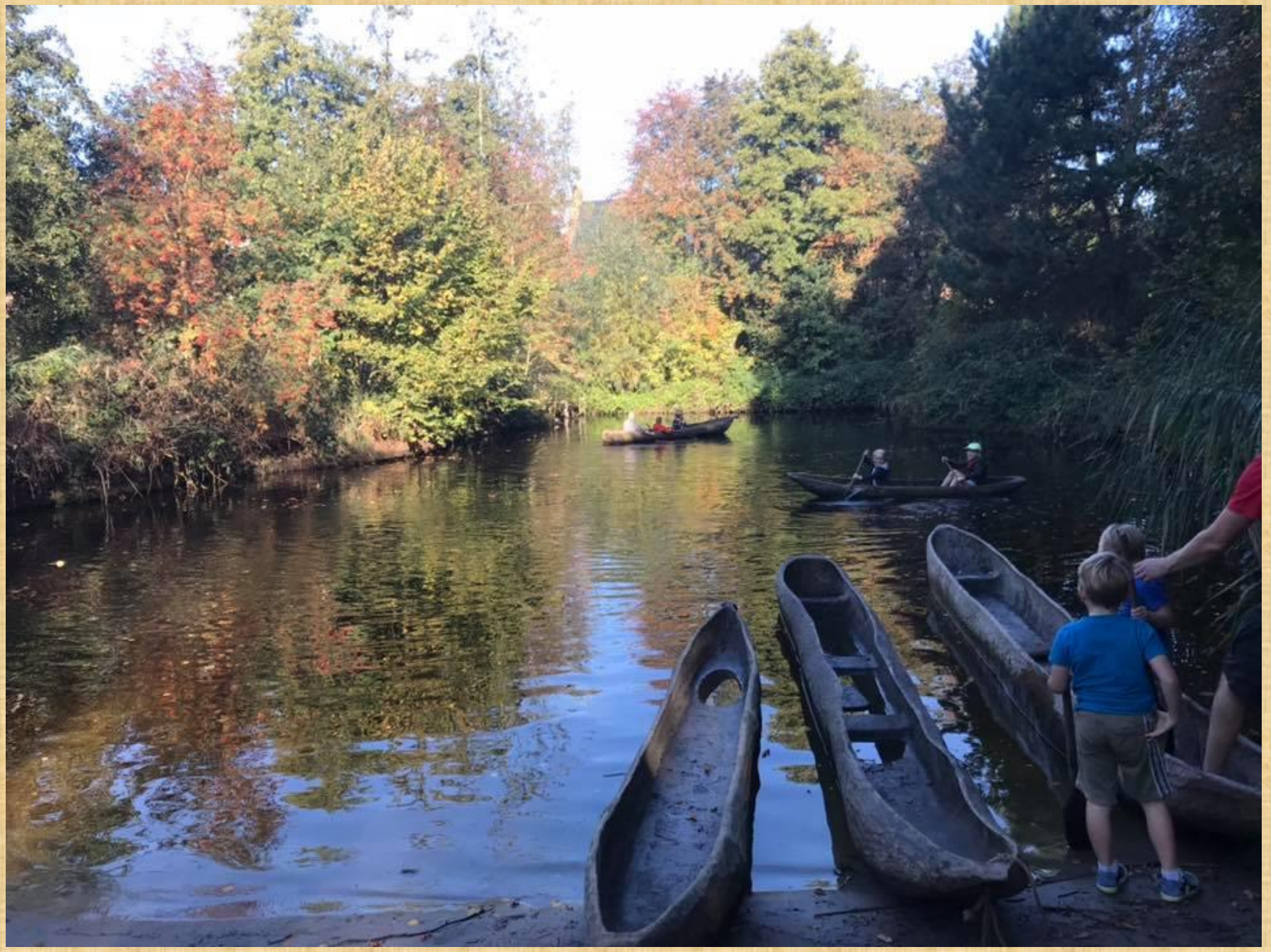

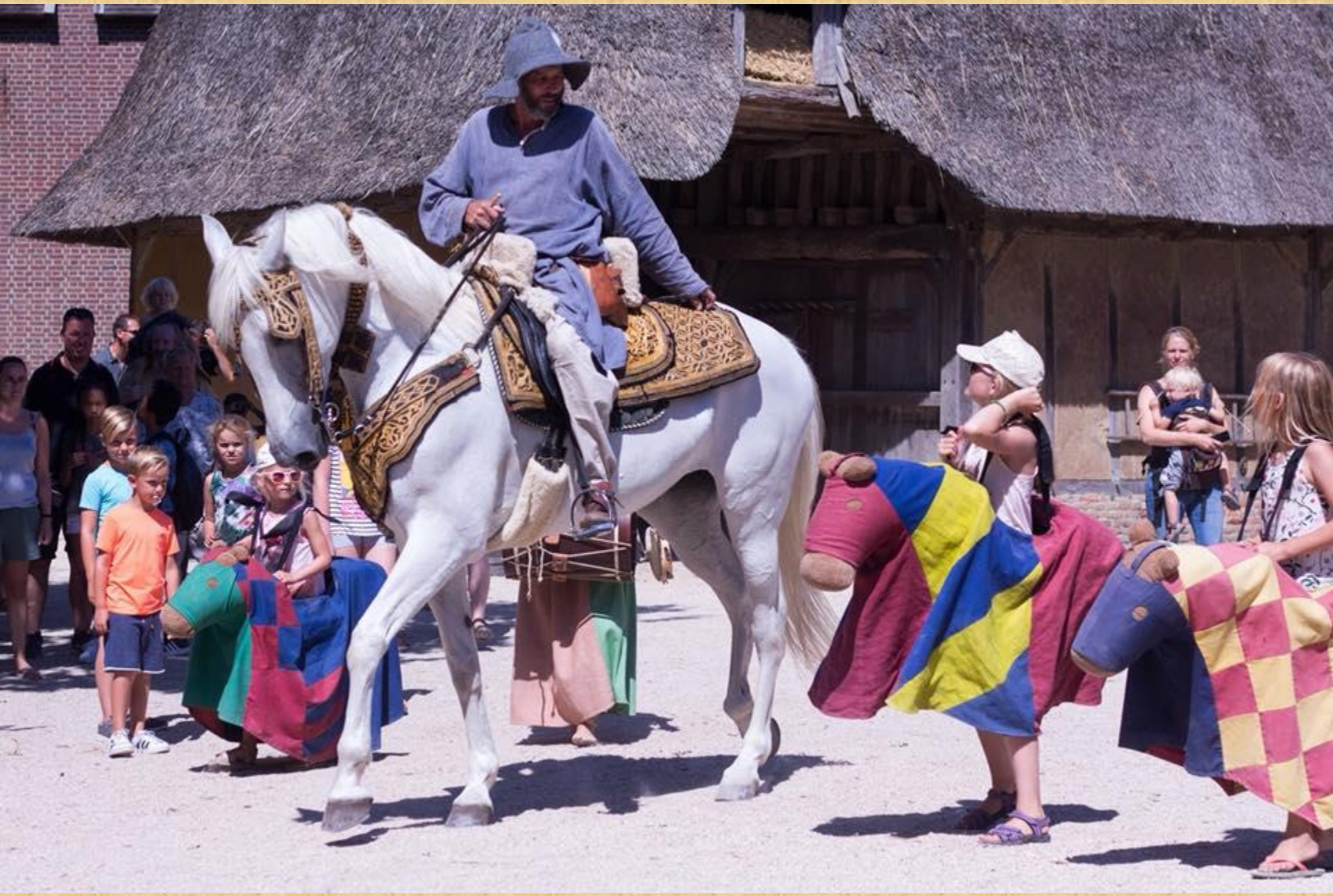

Volina (Polija)

fot. Cezary Skórka

© SIGURDHEFTIGE.DEVIANTART.COM

Nacionālā Mantojuma parks (Īrija)

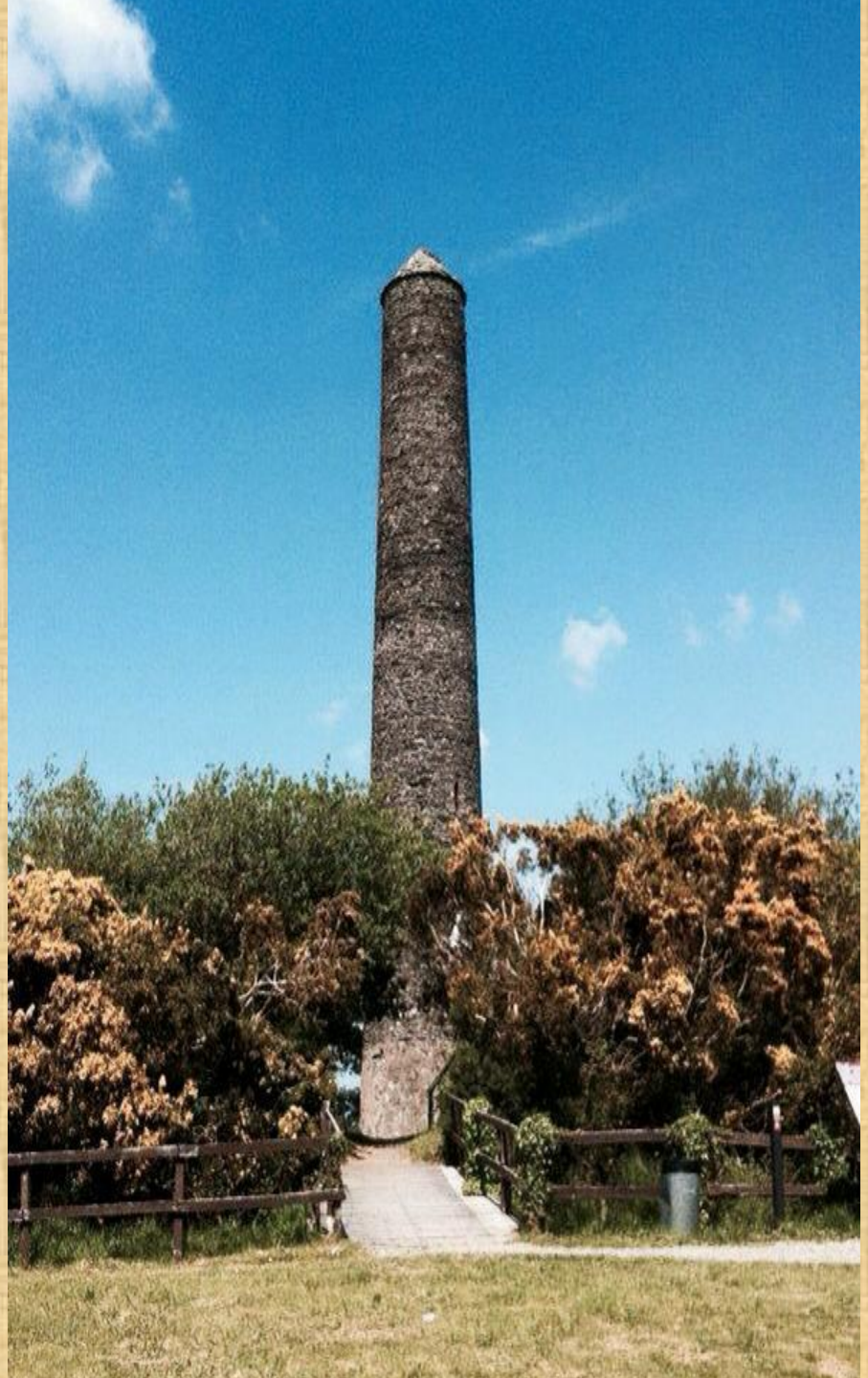

Mamucas muzejs (Austrija)

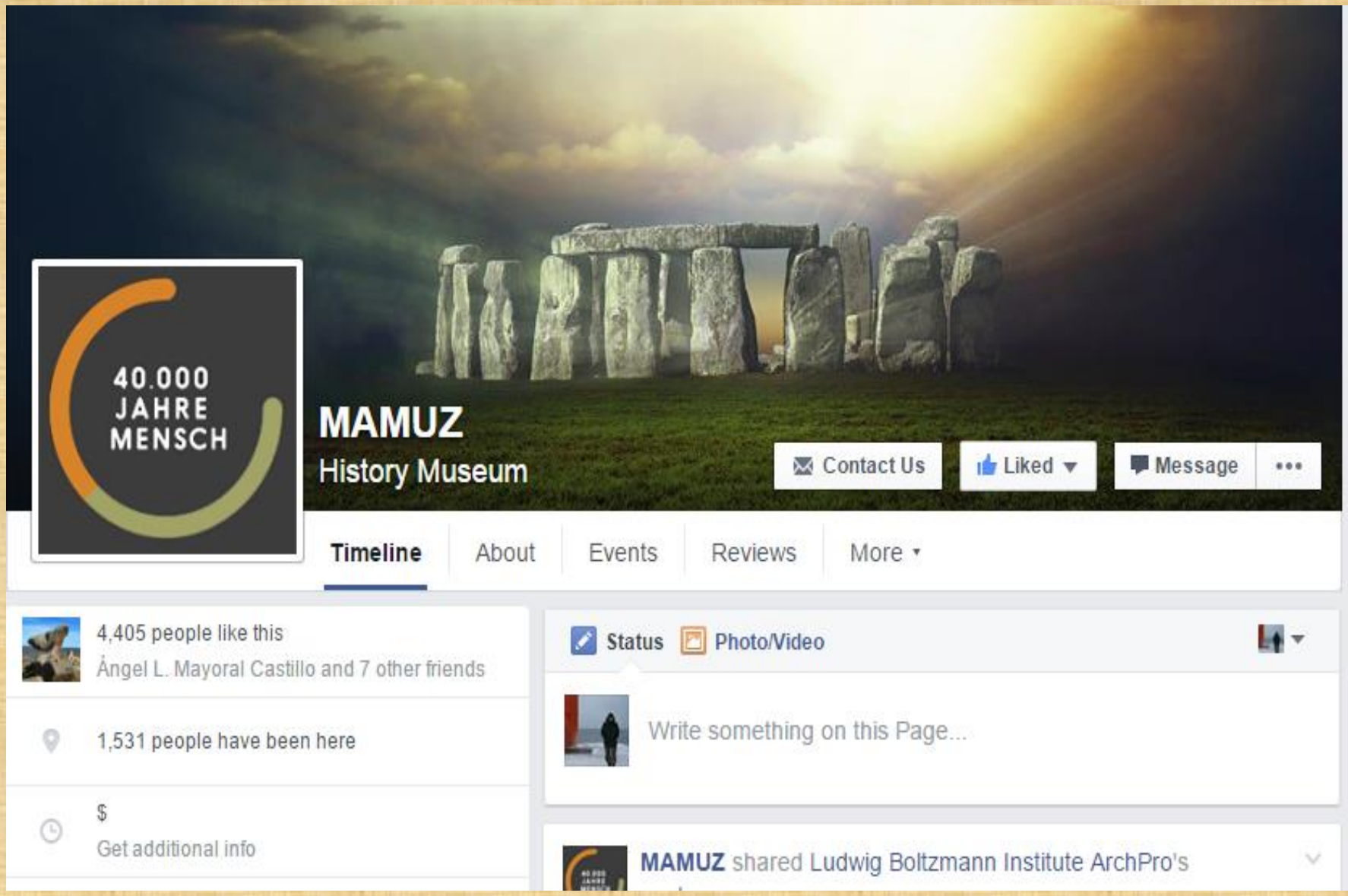

Asparnas pils

Hermana Niča (Nitsc) modernās mākslas muzejs

IN GRENZGEBIET ZWISCHEN
FRÄNKISCHEN UND
GROSSMÄHRISCHEM REICH

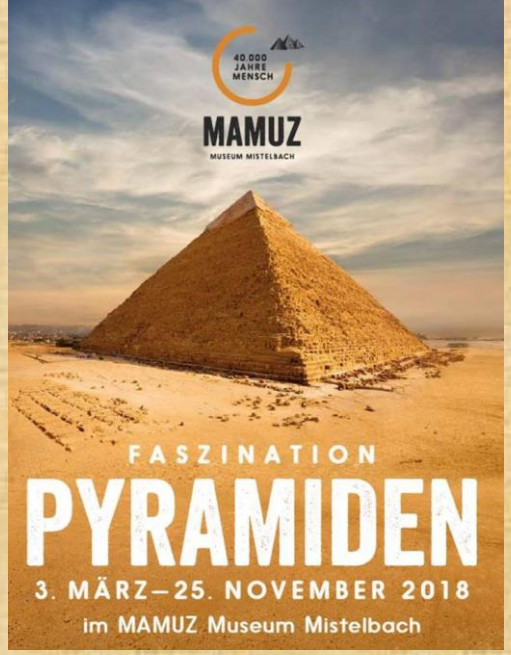
40.000 JAHRE MENSCH
MAMUZ
MUSEUM MISTELBACH
FASZINATION
PYRAMIDEN
3. MÄRZ–25. NOVEMBER 2018
im MAMUZ Museum Mistelbach

KLEIDUNG
WAFFEN

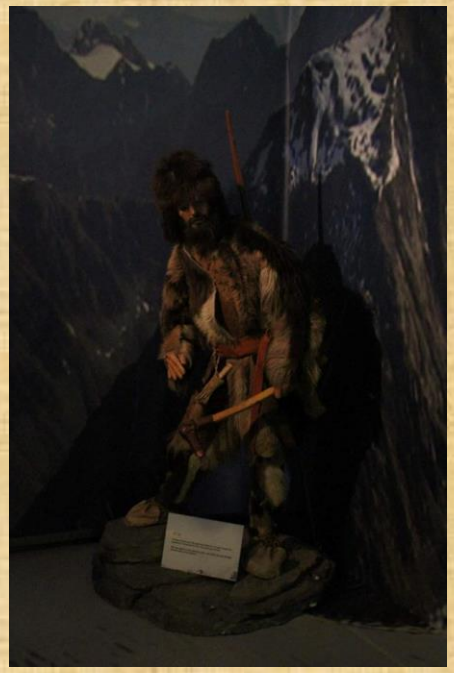

Live-stream aus Bozen (I)
Live stream from Bolzano (I)

LET'S
JUMP

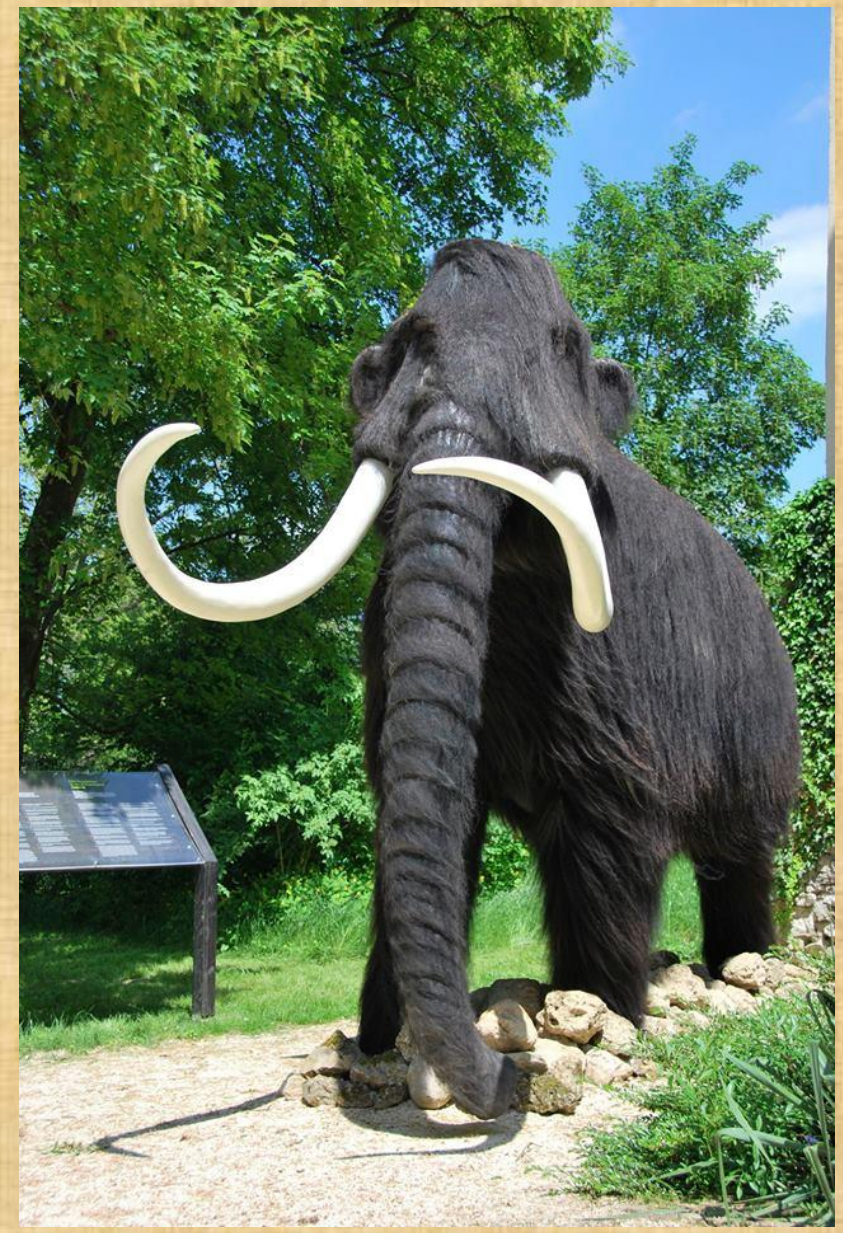

Atapuerkas arheoloģiskais parks (Spānija)

Atapuerca
Mountains

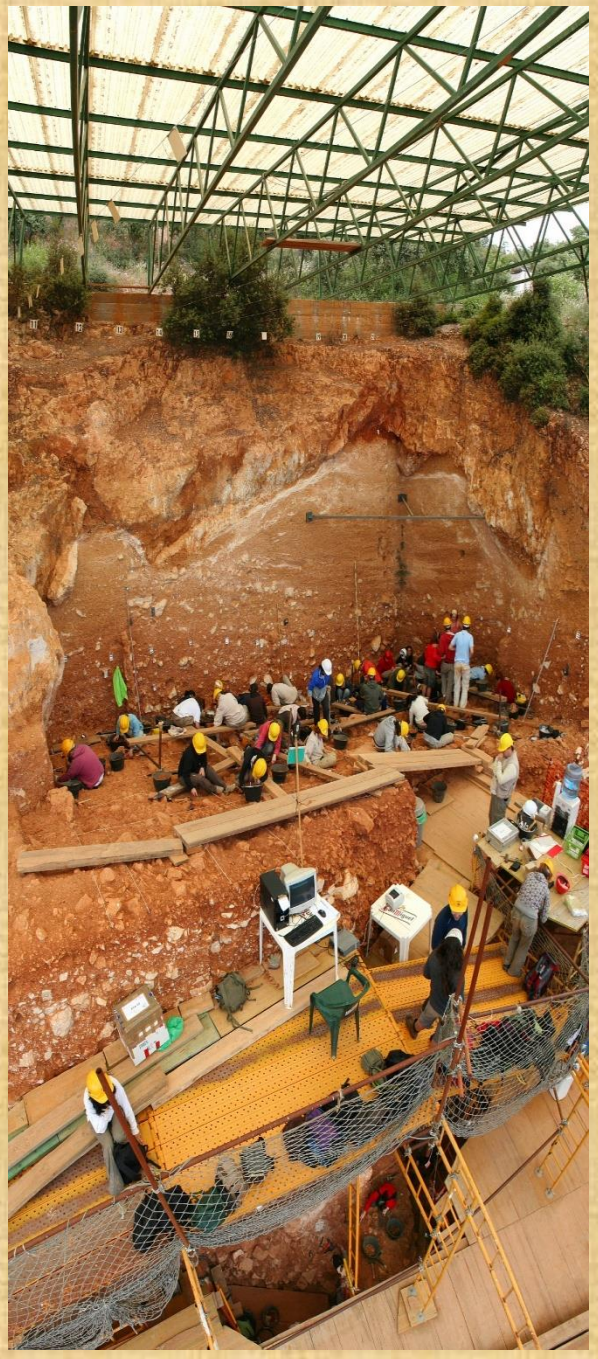

05.09.2006 18:35

Los fósiles
cuevas sólo
cobran sentido
si se comprende
como era el
mundo fuera de
ellas, cuál era la
estructura de los
ecosistemas

Āraišu arheoloģiskais muzejparks (LATVIJA)

https://araisuezerpils.wordpress.com

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS

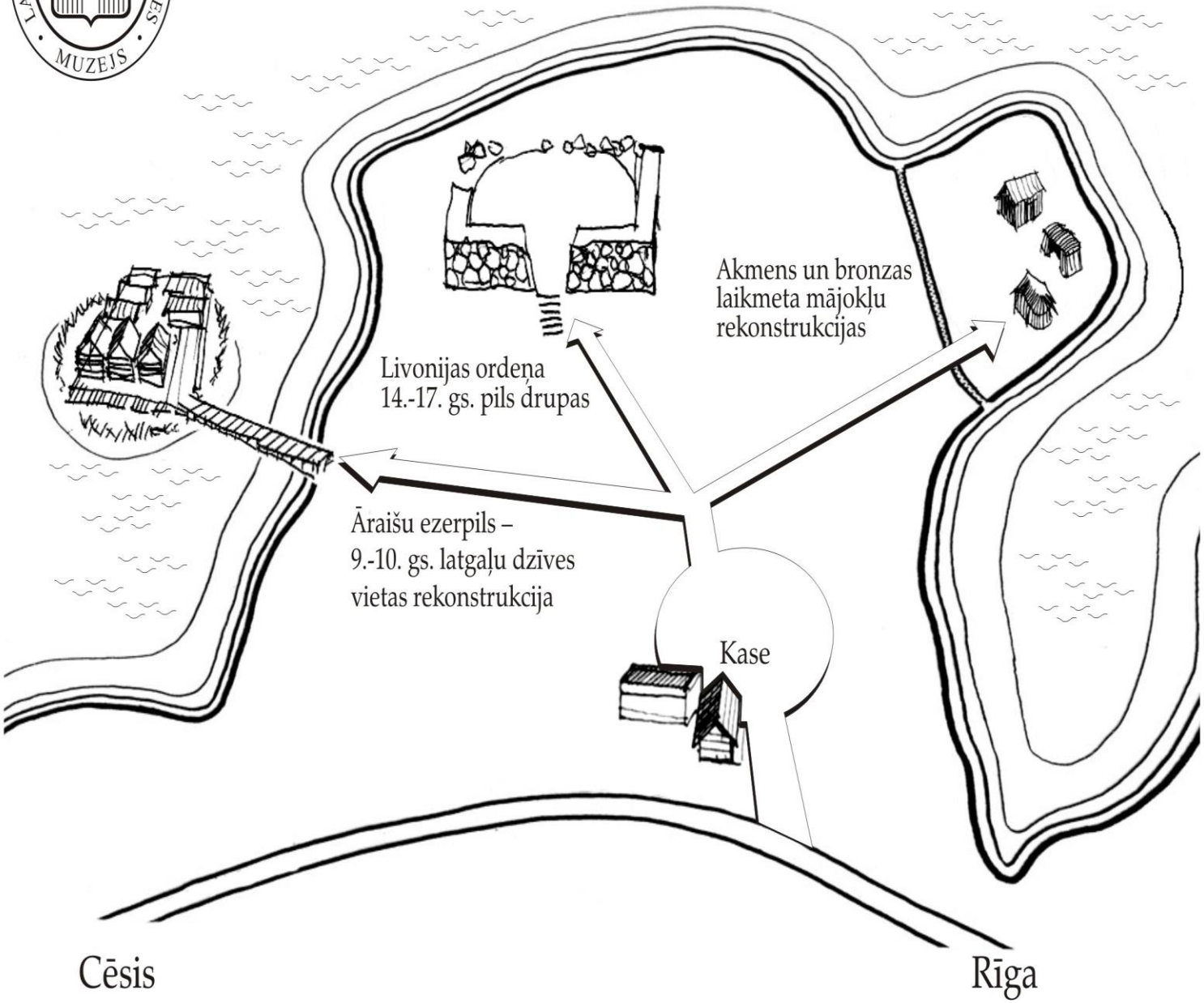

Āraišu ezermītnes izpēte un rekonstrukcija

Dr.Jānis Apals
(1930-2011)

Uldevena pils Lielvārdē

Tērvetes koka pils

@tervetecastle

- Home
- About
- Photos
- Reviews
- Events
- Posts
- Community
- Info and ads

Create a Page

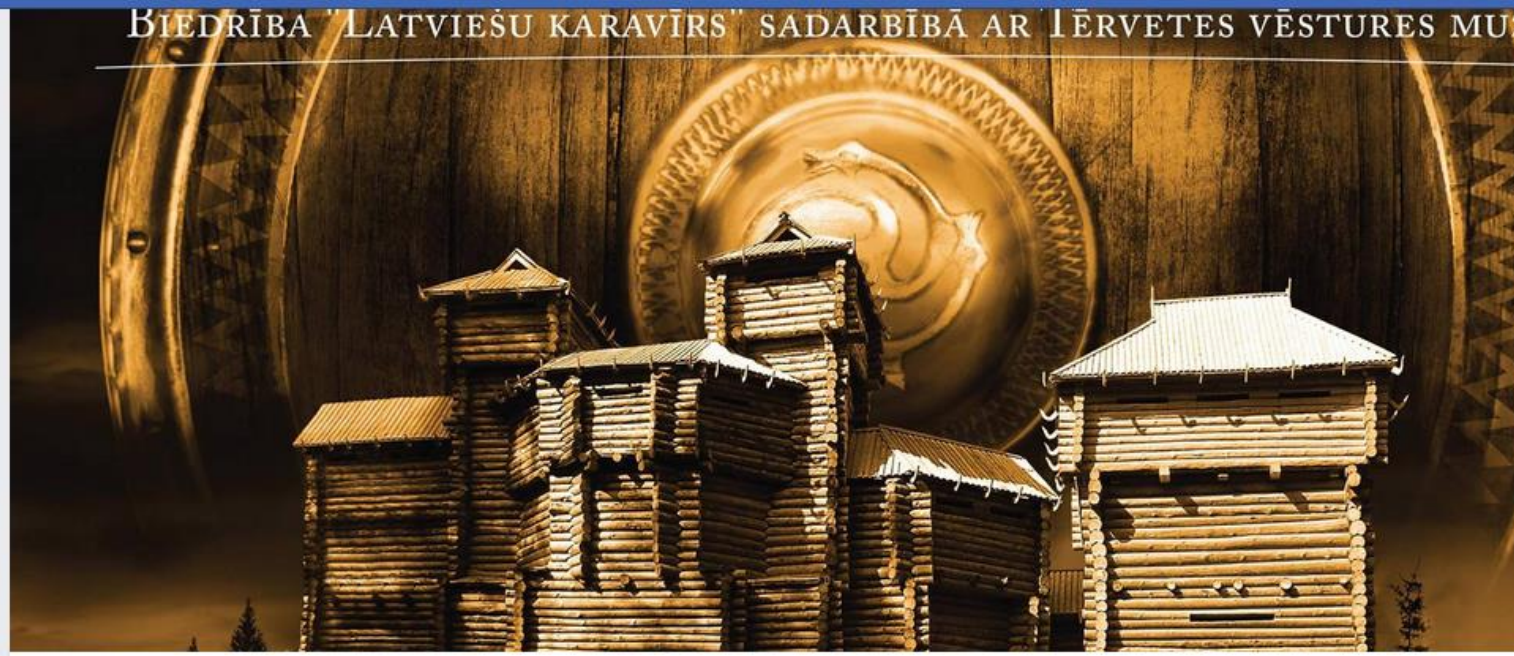

Liked | Following | Share | ···

Send Message

Create post

Write a post...

Photo/Video | Tag friends | Check in | ···

Photos

4.8 **4.8 out of 5** · Based on the opin people

Community

Invite your friends to like this Pa

1,736 people like this

1,748 people follow this

Liega Bome and **80 other friend** have checked in

Kroma kolns

Vienkoču parks

Timeline | About | Friends 12 Mutual | Photos

DO YOU KNOW MĀRIS?

To see what he shares with friends, send him a friend request.

12 mutual friends

Intro

Māris Valainis

4 hrs

Aktīvā Tūrisma centrs "Kuršu Vikingu apmetne"

Artūrs Home Create

Aktīvā Tūrisma centrs "Kuršu Vikingu apmetne"

@grobinasvikingi

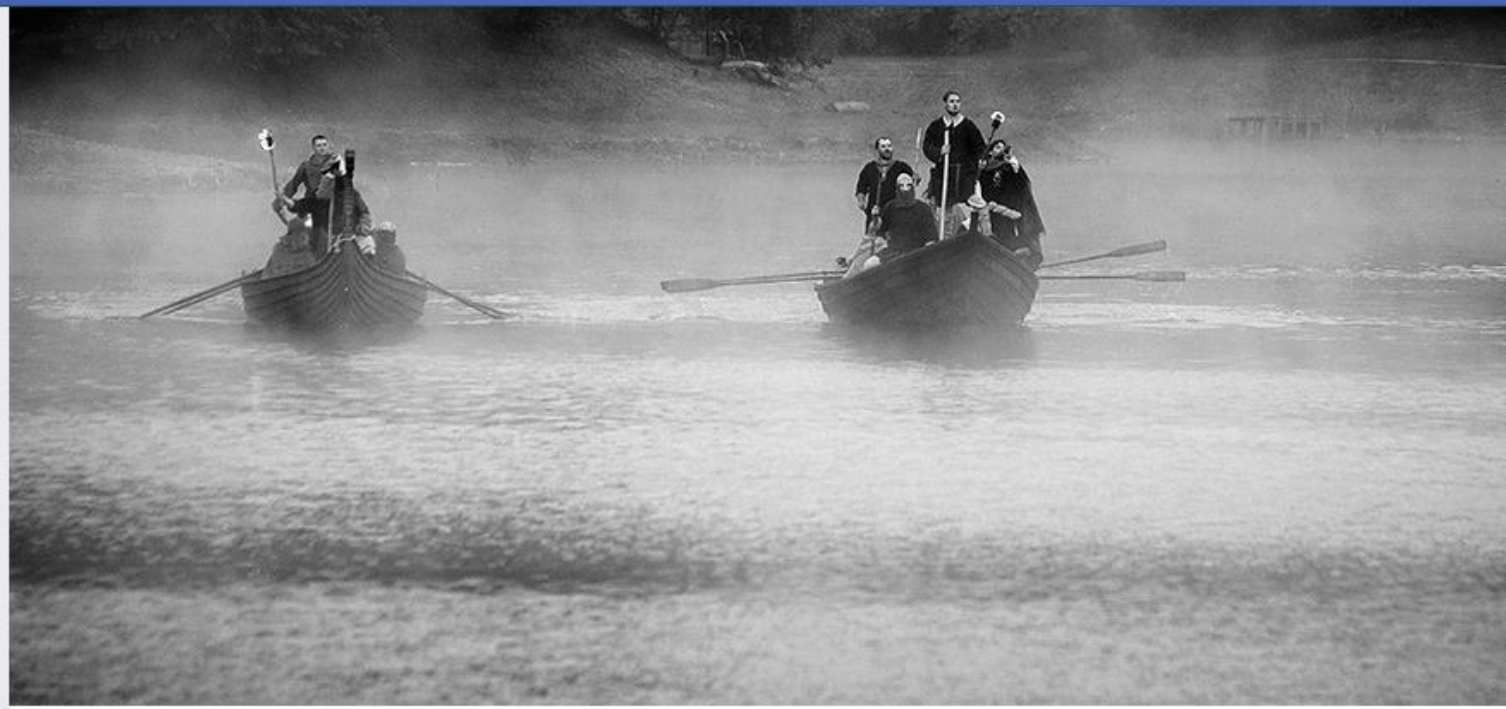

Home
About
Photos
Reviews
Videos
Events
Posts
Community
Info and ads

Liked Following Share ···

Watch Video

Create post

Write a post...

Photo/Video Tag friends Check in ···

5.0 **5 out of 5** · Based o people

Community

Invite your friends to

968 people like this

979 people follow this

Alma Kaurāte and 34 have checked in

Photos

LATVIJAS ARHEO KLUBS

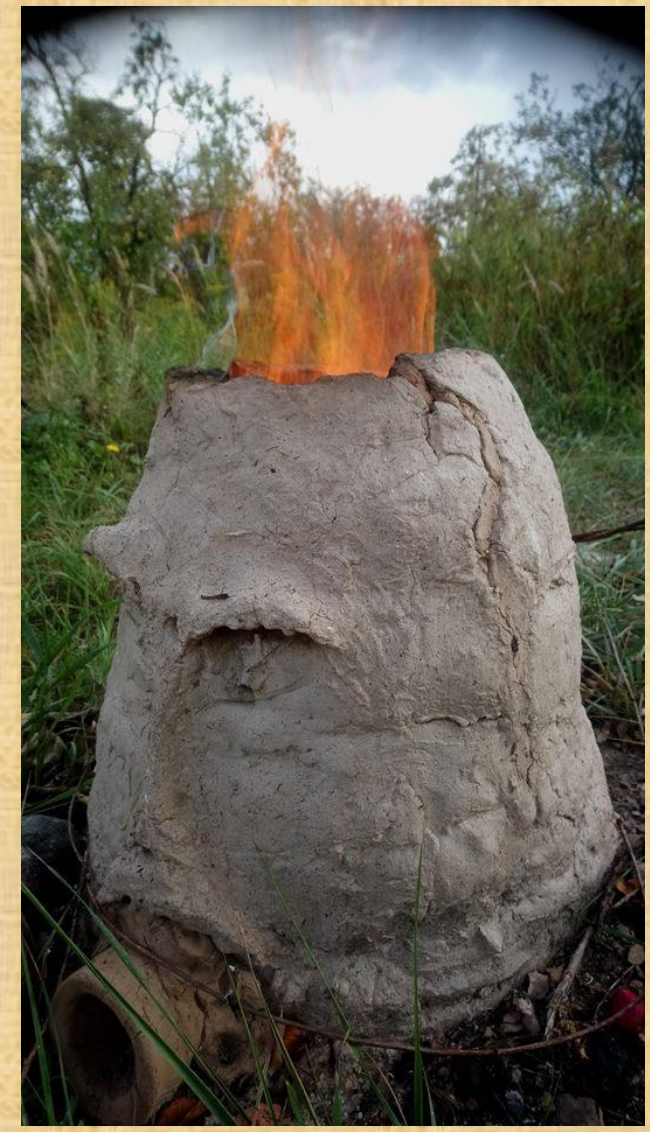

Baltic Experimental Archaeology Summer School

Artūrs Home Create

Page Inbox Notifications 17 Insights Publishing To... Ad Centre More Settings Help

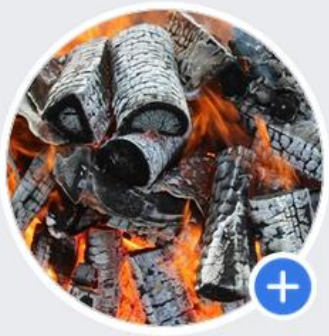

Baltic Experimental Archaeology Su

@el

Ho

Abo

Pieredze + Izglītība → Eksperiments

Education + Entertainment → Edutainment

Lielākās ar eksperimentālo arheoloģiju saistītās organizācijas Eiropā:

- EAAR – Eksperimentālās arheoloģijas Eiropas asociācija http://www.exar.org
- EXARC – Eiropas arheoloģisko brīvdabas muzeju un citu eksperimentālajā arheoloģijā iesaistītu institūciju apvienība http://www.exarc.net
- EAA – Eiropas arheologu asociācija http://www.e-a-a.org/

Paldies!

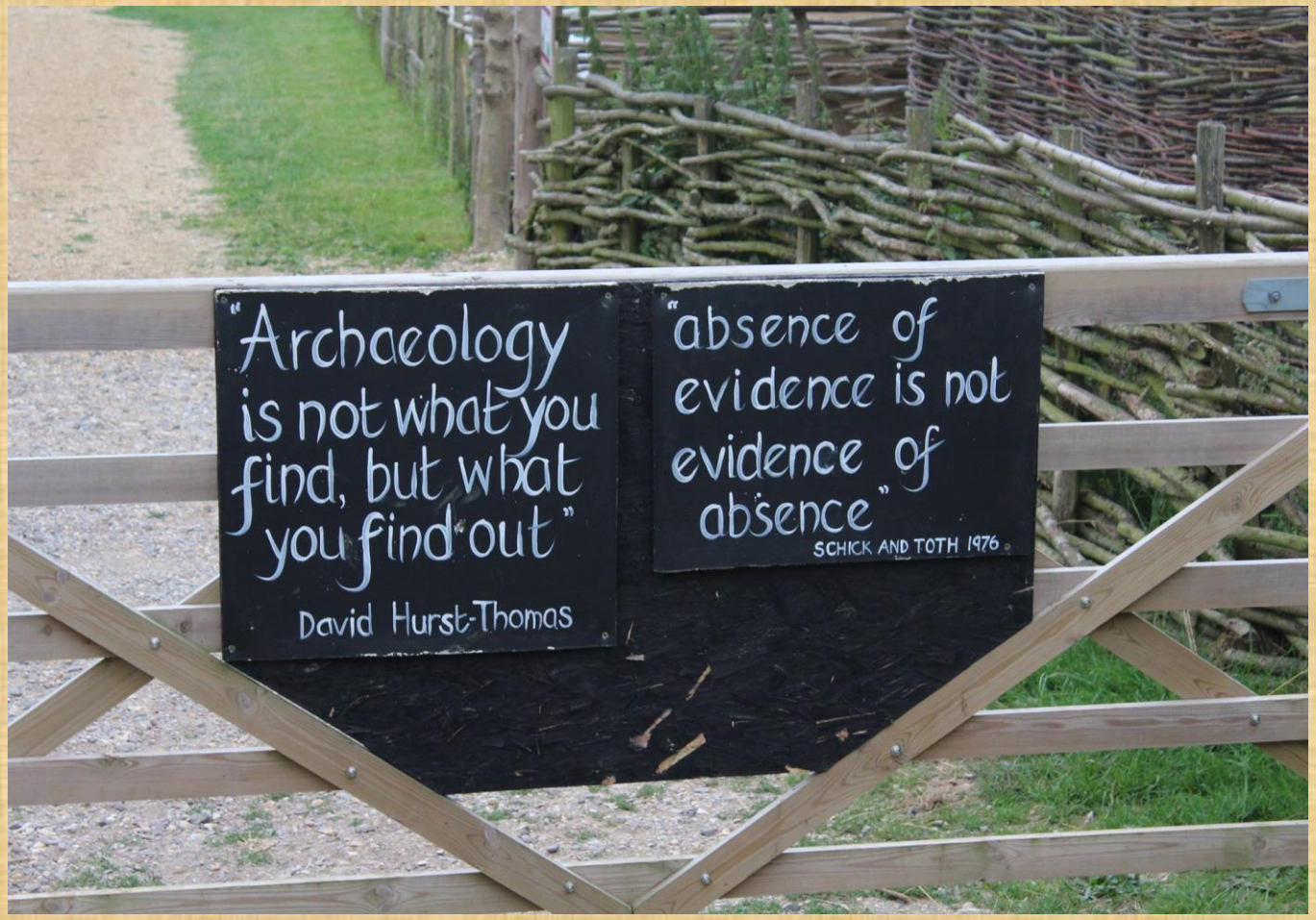

www.arheostudija.lv
arturs.tomsons@gmail.com

+37126497228